Datum van inontvangstneming	:	11/06/2013

Zaak C-245/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

2 mei 2013

Verwijzende rechter:

Landgericht Wiesbaden (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

18 april 2013

Verzoekende partij:

Holger Priestoph

Matteo Antonio Priestoph

Pia Antonia Priestoph

Verwerende partij:

Helleense Republiek

[Or. 1]

Landgericht Wiesbaden

Tweede civiele kamer

(omissis)

Wiesbaden, 18 april 2013

(omissis)

Beschikking

In de zaak van

1. Holger Priestoph, (omissis) Laatzen,

2. Matteo Antonio Priestoph, (omissis) Laatzen,

wettelijk vertegenwoordigd door Holger Priestoph, (omissis)

3. Pia Antonia Priestoph, (omissis) Laatzen,

wettelijk vertegenwoordigd door Holger Priestoph, (omissis)

verzoekers

(omissis)

tegen

Helleense Republiek, (omissis)

verweerster

[Or. 2]

heeft de tweede civiele kamer van het Landgericht Wiesbaden (omissis) beslist:

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag van uitlegging van [Unierecht]:

„Moet artikel 1 van verordening (EG) nr. 1393/2007 van de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken, aldus **[OR. 2]** worden uitgelegd dat een beroep dat verwervers van obligaties – die door verweerster waren uitgegeven en die werden bewaard op de effectenrekeningen van verzoekers bij S Broker AG – die het door verweerster eind februari 2012 voorgelegde aanbod tot omwisseling van die obligaties niet hebben aanvaard, hebben ingesteld ter verkrijging van schadevergoeding ter hoogte van het verschil in waarde als gevolg van de op maart 2012 desalniettemin uitgevoerde en voor hen economisch nadelige omwisseling van hun obligaties, dient te worden aangemerkt als een ‚burgerlijke of handelszaak' in de zin van de verordening?"

Feiten:

Met het onderhavige beroep vordert verzoeker 1 van verweerster, de Helleense Republiek, betaling van een bedrag van 69 550 EUR, vermeerderd met rente, en vorderen verzoekers 2 en 3 elk betaling van een bedrag van 2 675 EUR, vermeerderd met rente.

Verzoekers voeren aan dat zij door verweerster uitgegeven obligaties hadden verworven. Verzoeker 1 had obligaties met het ISIN-nummer GR 0110021236

verworven voor een nominaal bedrag van 35 000 EUR en obligaties met het ISIN-nummer GR 0124018525 voor een nominaal bedrag van 95 000 EUR. Verzoekers 2 en 3 hadden elk obligaties met het ISIN-nummer GR 0124021552 verworven voor een nominaal bedrag van 5 000 EUR. De effecten (omissis) werden bewaard op de effectenrekeningen van verzoekers bij S Broker AG & Co. KG. De obligaties waren effecten, en dus zaken in de zin van §§ 854 e.v. BGB [Bürgerliches Gesetzbuch, Duits burgerlijk wetboek]. Deze vertegenwoordigden een recht in die zin, dat het uit het document voortvloeiende recht tegenover de schuldenaar enkel geldend kan worden gemaakt wanneer de eigenaar van het document dit aan de schuldenaar voorlegt.

[Or. 3]

Eind februari 2012 heeft verweerster aan de eigenaren van voornoemde effecten via de rekeningbeherende banken een omwisselingsaanbod voorgelegd. In dit omwisselingsaanbod werd gevraagd om toestemming van de eigenaren van de obligaties. In een 166 bladzijden tellend Engelstalig informatiememorandum hierover was voorzien in de levering van andere effecten in ruil voor de door de investeerders actief te verrichten overdracht van de litigieuze obligaties. De ter omwisseling aangeboden effecten vertegenwoordigden evenwel slechts [46,5] % van de waarde van oorspronkelijke nominale obligaties en hadden een langere looptijd. Dit aanbod moest uitdrukkelijk worden aanvaard. Het vereiste van een dergelijke aanvaarding voor een omwisseling vloeit ook voort uit datgene wat het wezen uitmaakt van effecten. In overeenstemming hiermee heeft de rekeningbeherende bank verzoekers voorts meegedeeld dat zij in deze aangelegenheid geen stappen zou ondernemen en de obligatieportefeuilles ongewijzigd zou laten wanneer de investeerders voor het verstrijken van een bepaalde termijn geen instructies zouden hebben verstrekt. Het aanbod werd door verzoekers niet aanvaard.

Desalniettemin werden de effecten in maart 2012 op eigen initiatief van verweerster aan het bezit van verzoekers onttrokken en van de rekening bij S Broker AG & Co. KG afgehaald. Eveneens zonder toestemming van verzoekers werden 24 verschillende andere effecten ingeboekt, die een voor verzoeker nadelige coupure en ten dele niet eens dezelfde uitgever hadden. Inzonderheid vertegenwoordigden de ingeboekte effecten een met minstens 53,5 % verminderd uitbetalingsrecht. Hieruit vloeit voor verzoeker 1 een schade van ten minste 69 550 EUR en voor verzoekers 2 en 3 elk een schade van 2 675 EUR voort. Deze bedragen liggen nog beduidend hoger wanneer de verslechterde voorwaarden in aanmerking worden genomen. Verzoekers hebben zich onverwijld, doch zonder resultaat, tegen deze gang van zaken verzet. Verweerster werd verzocht om uiterlijk 3 september 2012 de door haar eigenmachtig en tegen de wil van verzoekers uitgeboekte effecten terug te geven. Verweerster heeft aan dit verzoek geen gevolg gegeven.

Verzoekers zijn van mening dat het op grond van de juridische aard van de obligaties – waarmee de uitgever op basis van geëmitteerde effecten jegens de desbetreffende eigenaren een verplichting is aangegaan – niet mogelijk is om door de eigenmachtige intrekking van de effecten de aanspraken van de eigenaren ervan teniet te doen. De handelwijze van verweerster is ook in strijd met het aanvankelijk voorgelegde vrijwillige omwisselingsaanbod, dat voorziet in een actieve medewerking van de eigenaren van de obligaties. Verzoekers maken jegens verweerster aanspraak op schadevergoeding overeenkomstig §§ 280 lid 3, 281, 869, 861, 858 en 985 BGB wegens het niet eerbiedigen van bezits- en eigendomsrechten. Er is sprake van een verboden eigenmachtige handeling als bedoeld in §§ 869 en 858 BGB. Verzoekers waren bezitters van effecten in de zin van § 868 BGB, en dit bezit is hun tegen hun wil ontnomen (§ 858 BGB). Een andere uitkomst wordt noch door een omzetting in globale certificaten, noch door de elektronische registratie in clearingsystemen, noch bij gedematerialiseerde ingeschreven schuldvorderingen gerechtvaardigd, aangezien in zoverre op grond van de bijbehorende in de Bondsrepubliek Duitsland verrichte depotboekingen een dienovereenkomstige rechtsschijn is opgewekt en derhalve (ten minste) een analoge toepassing van de betrokken Duitse bepalingen aangewezen is. De toepassing van Duits recht vloeit ook voort uit de artikelen 38 en 40 EGBGB [Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, inleidende wet bij het Duitse burgerlijk wetboek] aangezien de plaats van de schade in de Bondsrepubliek Duitsland is gelegen.

Het Landgericht Wiesbaden is overeenkomstig § 32 ZPO [Zivilprozessordnung, Duits wetboek van burgerlijke rechtsvordering] en artikel 5, punt 3, van verordening nr. 1393/2007 territoriaal bevoegd. De effectenrekeningen van verzoekers werden in Wiesbaden beheerd.

Het Bundesamt für Justiz heeft in het kader van een verzoek om betekening van het beroep in [een] parallelle procedure (omissis) twijfels of het beroep kan worden gekwalificeerd als een burgerlijke zaak en het verdere verloop van de procedure afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat het Landgericht zich eerst uitspreekt over de vraag of er sprake is van een burgerlijke zaak.

Het Landgericht heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof van Justitie verzocht om een prejudiciële beslissing over de in de aanhef geformuleerde vraag.

Motivering:

Voor de vraag of de betekening kan worden verricht krachtens verordening nr. 1393/2007 is beslissend of het gaat om een „burgerlijke of handelszaak” in de zin van de verordening, en niet om een publiekrechtelijk geschil, dat ingevolge artikel 1, lid 1, tweede zin, van deze verordening uitdrukkelijk is uitgezonderd van de werkingssfeer daarvan.

Om deze vraag te beantwoorden, moet worden nagegaan of in het kader van de uitlegging van de verordening de kwalificatie van het geschil als burgerlijke zaak afhangt van de juridische aard van hetgeen als grondslag van het beroep is aangevoerd, dan wel van datgene wat het zwaartepunt van het rechtsgeding vormt. De grondslag waarop verzoekers hun beroep doen steunen is, als zakenrechtelijke grondslag, van burgerlijke aard. Het zwaartepunt van het geding is evenwel de vraag of verweerster gerechtigd was om in te grijpen in het eigendomsrecht van verzoekers op de obligaties. Verzoekers stellen in hun beroep dat op grond van de contractsbepalingen een omwisseling in andere effecten niet mogelijk was zonder hun medewerking. Aangenomen mag worden dat verweerster, de Helleense Republiek, in dit verband zal verwijzen naar overheidsmaatregelen. De kern van het onderhavige rechtsgeding is derhalve waarschijnlijk gelegen in de vraag of een dergelijk ingrijpen door middel van een overheidshandeling toelaatbaar en rechtsgeldig was, dan wel of dit ingrijpen de grondslag vormt voor een schadevergoedingsaanspraak van verzoekers.

Het Hof van Justitie heeft de vraag of de uitlegging van het begrip „burgerlijke of handelszaak” in de zin van artikel 1 van verordening nr. 1393/2007 uitsluitend afhangt van de door verzoeker aangevoerde grondslag van zijn beroep, dan wel van de kern van het rechtsgeding, nog niet beantwoord. De juiste uitlegging van artikel 1 van verordening nr. 1393/2007 is in deze gevallen niet evident.

Dat de verordening „administratieve zaken [en zaken betreffende de] aansprakelijkheid van de staat voor handelingen [...] bij de uitoefening van het overheidsgezag” uitdrukkelijk uitzondert van haar werkingssfeer, doet het Landgericht neigen tot de opvatting dat er geen sprake is van een burgerlijk rechtsgeding. Bij de in deze zaak beslissende beoordeling van de rechtsgeldigheid en rechtmatigheid van overheidshandelingen moet er rekening mee worden gehouden dat de burgerlijke rechter een grotere afstand tot de feiten in acht neemt.

(omissis)